

Siân Melangell Dafydd

The Third Thing

Novel

Translation into Finnish: Vesa Lahti

Gwasg Gomer 2009

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010
www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu

Se kolmas asia

Suussani on maistunut tosi pahalta. Se on valvottanut minua. Eikä ole mitään järkeä lojua vain paikoillaan vuoteessa, eihän? Kolmen tienoilla pistäydyin alakerrassa keittämässä teetä ja syömässä kinkkuvoileivän. Kuten tavallisesti nousin ylös varttia vaille kuusi ja tein hiukan aamiaista. Sitten nukuin tuolissa – aina yhteentoista saakka. Oikeastaan, olen käynyt hieman heikoksi. Ja tiedätkö mitä olin tehnyt? Olin syönyt pekonin raakana.

Olin jo puolivälissä matkalla vuorelle – kun tulin ajatelleeksi – että en ollut kypsentänyt pekonia. Olen melko varma siitä.

Paha maku tuntuu vielä, ikään kuin kieleni olisi mustunut. Kun olin vielä koulussa se tarkoitti, että olet valehtelija – musta kieli.

Puhun tällaisista asioista kuten pekonista kun nämä lääkärit ja viranomaiset pistäytyvät katsomassa. Heitä täytyy ärsyttää. Sitten he sanovat, ”No, Herra Owens, ettekö maistaneet eroa?” ikään kuin se olisi maailmanloppu.

He tulevat tänne löytääkseen todisteita siitä, että otteeni on lipsumassa. Kysymään päivämääristä ”Eli mitä tiedän tapahtuneen Deellä silloin ja silloin.” Sellaisia asioita. He yrittävät vain huiputtaa minua. Ja he penkovat ympäriinsä kysellen minkä väristä kakkani on – he kutsuvat sitä ”ulosteeksi”. Nykyään ei voi elää ilman todisteita tässä maailmassa. Todisteita siitä, että olen vanha, kiukkuinen ja vaarallinen. Sitä he urkkivat. Minulla taas on aivan toisenlaista näyttöä heitä varten.

Kerron heille: Olen uimari, olen hyvässä kunnossa, otan uimahousuni ja menen Deejolle ja katsastan itseni kuin auton.

”Milloin?” he kysyvät.

”Kun kukaan ei ole katsomassa” minä sanon. Odottelen vain, että joku typerys syyttää minua siitä, että teen maailmasta vaarallisemman paikan.

He kertovat minulle, etten saisi tehdä päästäni muurahaispesää. Olisi pitäydyttävä omana itsenään. Olla ilman rakkautta, sillä olen vakaasti päättänyt elää näin. Monet ihmiset ovat eläneet rakkauden puutteessa; yksikään ei ilman vettä. Viime aikoina olen ajatellut paljon sitä. Mutta mitä muutakaan tekisin kuin uisin ja taistelisin sen puolesta, mikä on oikein?

Nyt siis haluan esitellä itseni kunnolla. En muistiinpanojen avulla, ("Ulostus: löysää. Iho: kuiva.") Näiden asioiden tietäminen ei tekisi teistä sen viisaampia. Olkoon tämä siis oikea esittely. Ihminen kantaa mukanaan todisteita ruumiissaan, tiedättehän: missä hän on ollut, mitä hän teki, kuinka hän rakasti, hänen tarinansa – niin kuin kaikki muukin tapahtuu. Ja nämä perhanan lääkärit eivät kiinnitä mitään huomiota taustoihin. Hyvä, tässä minä olen: George Owens.

En ole mestaritason uimari tai mitään sellaista. Olen kylläkin kookas, joku sanoisi, että hontelo ja sellainen olen aina ollut. Syntymästäni saakka kuin uimiseen luotu hyvä vartalo. Pitkiä lapsia, me Owenit, jokainen, lapseni ja lastenlapseni ovat kaikki samasta muotista. Minussa on unssin verran lahjakkuutta; tuhat energiaa. Oh, ja hitunen kateellisuutta myös. Kateellisuutta kaloille. Ehkä enemmän vielä saukoille, todella. Tai serkuille, ymmärrättehän, saukot, nisäkkäät kuten me, sillä ne liukuvat veteen ja pois, toisesta maailmasta toiseen, paremmin kuin me. Ei voi olla ihailematta sellaista yksittäistä olentoa, eihän? Sellaista uutteraa ja leikkisää. Meidän olisi syytä hyödyntää niitä, ymmärtää enemmän. Eihän sillä ole väliä, vaikka lihaksiani särkee, vaikka olen lyönyt polveni joen pohjan kiviin? Eteenpäinmeno on tärkeintä. Kuunnelkaapas tätä:

*Vesi on H₂O, vetyä kaksi osaa, happea yksi,
Mutta on myös kolmas asia, se, joka tekee siitä veden
Ja kukaan ei tiedä mikä se on.*

Kuulin tämän vuosia sitten eräässä puheenvuorossa, jonka piti joku Patrick jostain Bangorin yliopistosta hänen pitäessään puheensa ja arvosteltuaan ensin " Täkäläistä Llanin Steddford-festivaalia". Unohdin kirjailijan nimen, koska olin niin uppoutunut kuuntelemaan. Hän

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu

pyysi sellaisella pehmeällä äänellä kaikkia hiljentymään täysin ennen aloittamistaan. Onneksi kukaan ei taivutellut häntä ryhtymään saarnaajaksi, häntä, jolla oli tuollainen ääni.

Ja siitä lähtien olen ollut tuon kolmannen asian jäljillä. Katsoin Balan kirjastosta: ei toivoakaan. Ei löytynyt myöskään Dolgellausta. Kirjastovirkailijat eivät sen viisaampia. Kunnes eräänä päivänä, eräs Nanin kirjoista aukesi, kun olin purkamassa hänen muuttolaatikoitaan uudessa talossa ja siinä se oli – D. H. Lawrence – noin vain tarjoten itseään oikealta sivulta. Ja ehkä kaikki mitä minun olisi tarvinnut tehdä noiden vuosien aikana olisi ollut vain kysyä vaimoltani.

Juuri tuota kolmatta asiaa etsin. Ei ole liian paljon pyydetty, eihän?

Siis takaisin kuvaukseeni eli: täydentääkseni käsityksenne minusta kunnolla. Ihoni on kalpea, aina vaarassa palaa auringossa, mutta hiukseni ovat tummat kuin variksella, eivät siis punaiset kuten voisi päätellä ihoni perusteella. Mutta perheessä on kyllä punaista jossainpäin. Äidin puolelta.

Vuoren toiselta puolelta. Siinä osassa maailmaa he olivat kaikki maantierosvoja ja heitä nimitettiin Punapäisiksi maantierosvoiksi, Mawddwyn *Gurylliaid Cochion*. Mutta äiti oli varis kuten minäkin. Kuollessaan hänellä ei ollut hiukkaakaan valkoista hiuksissaan: vain hänen ihonsa oli kokonaan valkoinen.

Minulla on hänen silmäripsensä tai siis naisten silmäripset: pitkät sellaiset, jotka räpyttelevät silmälasieni linssellä vasten, jolloin minusta tuntuu kuin kärpänen olisi jäänyt loukkuun linssien ja silmämunan väliin aina kun räpäytän silmääni. Ja naiset luovat minuun kateellisia katseita. Tyttäreni, hänen ystävänsä, he kaikki ja eräs nainen sanoi kerran bussissa matkalla Aberystwythiin että *“Diawch”, “niin onnekas olette”,* aivan kuin olisin omistanut jotain todella hyödyllistä kuten nenän, joka haistaa tryffeleitä tai silmät, jotka näkevät seinien läpi. Ja sitten hän tarjosi minulle Cola Cuben sotkuisen paperipussin pohjalta ja katsoi minua aina silloin tällöin lehtensä takaa, ikään kuin tarkastaen, olivatko silmäripseni kadonneet. Henkilökohtaisesti, minä kyllä voin kuvitella käytännöllisempiäkin asioita perittäviksi.

Ja käteni – Nan oli heikkona käsiini. Kummallista, niin vain oli. Itse en ymmärrä, että niissä olisi mitään erikoista.

“ Tiedätkös, että sinulla ei ole oikeastaan mitkään mustikanpoimijan kädet?”, hänellä oli tapana sanoa ja laittaa kätensä kädelleni kuin nuken käden lautaselle.

Ei, niin ei todellakaan ollut. Ja siinä hän oli, aivan innoissaan, koska olin saanut sormeni sellaiseen kuntoon päivän marjojen keruusta. Hän pudisti hiljaa päätään katsoen, kun minä tein hyvin, hyvin tummanpurppuraista sotkua sen sijaan, että olisin täyttänyt puolikkaan tinatuoppini mustikoilla, kun hän samassa ajassa täytti oman kokonaisen tinatuoppinsa. Olin murskannut yhtä monta hämähäkkiä kuin marjaakin. Nuo pikku olennot, kuin tarkoituksenaan tulla tapetuiksi. Ja, tiedättehän, tuo marjojen musta sokeri oli syypää kaivosmiehen käsiini. Ja lisäksi minulla on tämä hauen purema-arpi vasemmassa kädessäni muistuttamassa siitä, kuinka peukaloni roikkui kerran irti kädestäni.

Kaikesta huolimatta, Nan rakasti näitä käsiä. Kaikista minun ruuminosistani, hän meni naimisiin juuri niiden vuoksi. Siitähän suhde alkaa: kuljetaan käsi kädessä tai pidetään sormista kiinni kuin toivomusluista. Valokuvissa laitetaan kädet päällekkäin, hyväillään, vaihdetaan sormuksia, laitetaan kädet päällekkäin sairaalassa, silitellään.

Ymmärrättehän? Kädet ovat se juttu. Ja me hieroimme toistemme käsiä mustikoiden keruun jälkeen, kunnes ne olivat sykkivän punaiset. No nyt jätän mustat rypyt rauhaan – ne, joiden pitäisi ennustaa millainen tulevaisuus minulla on, ne minulta löytyvät – syvät, mustat viivat- toisaalta, ei ole mitään järkeä *ennustaa* enää. Niin se vain on; yhdeksäntoista vuotta on kulunut siitä, kun minua on hierottu sillä tavoin. Jos kuolemani johtuisi särkyneestä sydäimestä, näin olisi varmasti tapahtunut jo. Uidessani vesi sentään nuolaisee minua aika ajoin.

On yksi asia mitä en kuullut hänen sanovan koskaan, en kertaakaan: uimarin kädet.

Entä mitä muuta minusta? Täytyy sanoa, että ilman vaatteita näytän olevani tiptopkunnossa.

Minusta näkee tehdyn työn määrän, lihaksista. Se on uinnin ansiota – sen jo tiedättekin – se muovaa ihmistä. Ja pystyn kävelemään Berwyniin aamiaisesta teeaikaan, väsähtämättä, jatkaen vain Mr Kiplingin tortun voimalla, mikä on aikamoinen saavutus henkilölle, joka on juuri täyttänyt 92 vuotta. Nilkkani ovat paksummat nyt kuin aikaisemmin. Ihoni on isompi; ruumiini pienempi. Mutta olen aika pirteä: minussa on vielä virtaa.

Vuodesta 1938 lähtien minulla on ollut eräs erityinen suoni, joka kulkee vasemmassa käsivarressani. Se oli kohtalokas vuosi. Talvi 1938. Palaan siihen myöhemmin.

On outoa kuvailla itseään ilman vaatteita. Ehkä olisi vähemmän häpeällistä näyttää teille. Minusta alkaa tuntua kuin kävisin läpi elämäni eri puolia, sanoen: " Tuossa olen Llanforissa, ja tuossa olen Balassa ja tuossa olen minä taas kerran" Sellaista. Suokaa anteeksi. Yleensä olen ujonpuoleinen ja hölmö. Puhuminen tekee minusta alastomamman kuin koskaan.

Tuo suoni, josta puhuin: se on todella jotain, se nousee kovana käsivarressani, vaikka en olisi käynyt uimassa tai nostellut villapaaleja tai muuta sellaista, mikä saisi minut hengästymään. Ja jos katsotte tarkemmin, niin huomaatte kuinka se lähtee vasemman kämmeneni elämänviivan alusta kuin virta. Se kiertyy solmuiseksi kyhmyksi ranteessani kuin Llyn Tegid ja tekee täsmälleen kuin Dee, kääntyy kohti Farndonia ja Chesteriä jakautuen sadoiksi tuhansiksi pienoissuoniksi lihaksistossani, jossa tuo kallisarvoinen vesi katoaa meren suolaan.

Olen tutkinut sitä sivu sivulta kartan avulla ja niiden muodot ovat liian samankaltaiset ollakseen mitään muuta kuin sukua toisilleen. Todellakaan se ei ole mikään ihme.

Sydneyn yliopistossa tehdään eräänlaista tutkimusta maanmaiseman vaikutuksesta....ei maanmaiseman, anteeksi kieleni, - veden, veden, vesimaiseman! Sen vaikutusta ihmisen ruumiiseen. Tyttärentyttäreni Ceri luki tästä *Sydney Morning Heraldista* ja lähetti sen minulle. Vaikuttaa siltä, että kaiken tuon aurinkoisen sään ja vesiurheilun ansiosta he ovat tietoisempia ruumistaan. Kunpa vain eläisin tarpeeksi kauan nähdäkseni heidän tutkimuksensa tulokset, niin ehkä siitä olisi hyötyä tutkimuskortistoani silmälläpitäen.

Tästä muistuu mieleeni vuosi 1938, jolloin suoni alkoi sykkiä erottuen yhä selvemmin. Siitä lähtien olen omistanut Dee-joen. Kyllä, minä, George Owens. Meidän maamme lakien mukaan. Ja minulla on vuorenkorkeinen kasa todisteita asian vahvistamiseksi.

Joskus tuntuu, että tämä kaikki on enemmän haitaksi kuin hyödyksi. Esimerkiksi kerran lihakaupassa; kerron vielä siitä. Se oli joskus vuonna 92 ja olin juuri muuttanut yhteen kylän taloista, olin saanut elämäni sekaisin millä tahansa mittapuulla mitattuna. Nan oli lähtenyt - se onkin toinen juttu. Mutta lähtenyt ja lähtenyt, niinpä ketään ei ollut hoitamassa

minua uinnin jälkeen tai hyssyttelemässä riitaa. Silti voin jatkaa uimista ja olla aika ajoin yhteydessä häneen jonkinlaisessa kanssakäymisessä.

Olin juuri sanomassa lihakauppialle, Edi Rwdenille, että hän, joka kirjoitti sanat, "Olisin mieluummin vasara kuin naula", oli nero. Ja siinä hän oli, myötäillen minua koko sydämeästään. Pirteämpänä kuin koskaan. On olemassa keino kertoa ihmisille se mitä he haluavat kuulla, eikö vaan? Ja saada heidät ajattelemaan, että olet nero, koska sanoit sen ensin. Entä onko mitään järkeä olla kärtyyisä kaupan jonossa, onko? Meidän on vain oltava siellä, eikö vaan? Ei ole muuta mahdollisuutta. Kunhan jaarittelin aikaa kuluttaakseni. Ja hän, lihakauppias, jatkoi ja jatkoi juttuaan Simon ja Garfunkelista kuin parturi koirastaan.

Tilanne oli melkoisen hilpeä seistessäni siinä lasitiskissä lojuvien päättömien kanojen edessä ja lihakauppiaan viipaloidessa nautaa tiskin toisella puolella. Hän oli niin tyytyväinen ja osoitti minua sanoessaan, "Sinä se vasta poika olet, oikein mainio sellainen, todella hyvä, nappijuttu," ja sellaista. Mutta tietysti lihaveitsi oli yhä hänen kädessään – kummallista, kuinka yksinkertainen ja ystävällinen ele voi näyttää niin vihamieliseltä. Kaikki minun puolellani tiskiä siirtyivät askeleen taaksepäin. Luulenkin, että iloinen mies veitsen kanssa ei ole yhtään sen turvallisemman oloinen kuin vihainen mies.

Olisin kyllä tyytynyt hyräilemään hieman Simon ja Garfunkelia siinä missä olin, odottaessani vuoroani. Mutta keskustelu kääntyi pian Dee-jokeen, kuten asioilla on tapana käydä, varoittamatta eli "Kuinka voit omistaa joen? Voitko selittää sen minulle?" hän sanoi, "Koska et voi, voitko – omistaa joen...?"

"Kyllä voit," minä sanoin.

Ja niin jatkoimme taas. Niin, voisin käydä kanssanne läpi koko kysymysruljanssin. Koska niin ihmiset tekevät, aina: ihmiset tekevät kysymyksen, joka jo sisältää heidän arvelemansa vastauksen. Näin minulle ei jää tilaa omalle vastaukselleni: ei minkäänlaiselle vastaukselle. Ja minusta tuntuu, että olen tyhmä. Ehkä he luulevat, etten ymmärrä peliä heidän laillaan, vaikka ymmärrän kyllä.

Hänen luulisi tietävän paremmin. Ja kaiken kaikkiaan, mitä muuta lihakauppias on kuin Tomin veljenpoika – "Lihakauppias Cigydd Rwden" kirjoitettuna ikkunaan suurilla punaisilla kirjaimilla. Ensinnäkin Tom Rwdedenilla oli merkittävä rooli juonessa, jossa Dee-joki päätyi minulle, epäilemättä! Niinpä lihakauppiaalla olisi pitänyt olla käsitys tilanteestani paremmin kuin kenelläkään muulla.

”Siis mitä tarkoitat ”joella”? Siinä olevaa vettä vai sitä pitelevää maata?” Tämän saan kuulla häneltä sadannen kerran. Ja olen juuri sanomaisillani: kana; muna!

Kana; muna!

”Koska kukaan ei omista vettä, ja sinä, Jumalan nimeen, et omista peltopalaakaan missään” Niinpä, siinä sitä oltiin taas, hän kertomassa minulle, aivan yksinkertaisesti, että ” Ei siinä ole mitään järkeä, George.”

Minä annan hänelle järkiselityksen. Niin kuin hän voisi pitää minulle oppitunnin joen luonteesta! Hän, joka ei ymmärrä yksinkertaisimpiakaan asioita; tai siis vielä pahempaa, kieltäytyen ymmärtämästä. Näin haluaisin sanoa, tätä ihmiset eivät ymmärrä: se liikkuu koko ajan, joki. Sen suunta muuttuu kuin se omaisi joskus nopean vasemman suoran. Niin minäkin haluaisin tehdä silloin tällöin – tärskäyttää kunnolla kanatiskin yli. Mutta niin juuri joki tekee: se kuluttaa maata. Kun se tapahtuu, kestää niin kauan, että kukaan ei huomaa eroa päivien välillä. Kuin katsoisi kellon viisaria. Huomasiko kukaan sen liikettä? Mutta yhä se on se sama joki.

Ymmärrättehän, että se mitä tapahtuu syvässä joen mutkassa on se kuinka vesi syö hevosenkengän ulompaa törmää ja hankaa sitä pois kunnes se murentuu ja putoaa veteen. Kaarre syvenee ja syvenee, kunnes eräänä päivänä tulva hajottaa kaarteeseen mutkan ja joki oikaisee tehden yksinäisen pienen järven jokimutkan paikalle. Siinä sinulle joki: kuin yksi helvetinmoinen hidaskäärme liikkumassa halki ruohikon, läpi vuosien, jos se jätetään omiin oloihinsa. Tekee temppuja. Katoaa, vaihtelee, turpoaa. Mutta vain *jos*. *Jos* jätetään omiin oloihinsa ja rehellisesti sanoen, niin ei tavallisesti käy. Mietitäänpä Deetä – meillä on Horseshoe Falls, jotka näyttävät aivan täydellisiltä ja symmetrisiltä ohjatessaan veden joesta kanavaan, sitten Balan sulkuportit, jotka kontrolloivat Trywerynin vesimäärää sen laskiessa Deehen ja pirulliset kanavat Deen loppupäässä Chesterin jälkeen. Ne tuskin ovat luonnollisia.

Tarkoitin tätä: joki ei ole vain sen vesimäärä. Ei myöskään vain sen jokitörmät. Se on niiden kahden ja kolmannen asian yhdistelmä. Sillä ei ole mitään tekemistä veden hinnan tai laidunoikeuksien kanssa. Mutta yritäpä kertoa se järkevästi miehelle, joka on äreissään ihmisten jonottaessa makkaroitaa!

Ja siis, kuinka kertoa tuollaiselle miehelle? Olen yrittänyt: Olen aika kyllästynyt yrittämiseen. Hän on vanha kääkkä ja siinä kaikki. Sitten hän esittää sen toisen kysymyksen: omistanko myös

veden, joka on meressä? Entä kun vesi on pilvessä? Nyt hänellä on hauskaa – luetellen yksityiskohtaisesti luonnontieteen tuntemustaan minulle aivan kuin en tietäisi. Joen vesi meriveteen, höyrystyminen, pilvet, kondensaatio, sade- Ja hei, siinä se on - joki- *dwr yn yr afon a cherrig yn slic.*

Hyvin nokkelaa. Äijä on suoriutunut alemmista tasokursseista ja hoitaa liikeyritystä.

”Mistä tiedät mikä pilvi on sinun, vierä vieressä kun ovat, ja mikä osa mistäkin?” Hän aloittaa eräänlaisen leikin osoittelemalla ulos ikkunasta. On siinäkin show, osoitellen, ” Katso - tuolla.” Yhä enemmän ihmisiä liittyy jonoon. Ja hän viittaa tähän cumulukseen ja tuohon stratocumulukseen ja sanoo, ” Mitä mieltä olette Rouva Patti Huws? Kun George tässä sanoo omistavansa tuon pilvileijan tai tuon toisen?” Ei sillä, että hän antaisi naiselle mahdollisuuden aukaista suunsa, eikä välitä siitä tippaakaan. ”Hyvä George, sinulla täytyy olla melkoisesti puuhaa pitäessäsi silmällä Deetäsi. ”Sitten hän kysyy, että kuljenko ympäriinsä vaatimassa oikeuksia sadepisaroihin Dee- joen jälkeläisinä. ”Hei, tuo osa sadetta on lähtöisin Dee- joesta, niinpä se on minun. Älä uskaltaudu sen tielle.”

Ja siihen mennessä kaikki ovat väistyneet kauas minusta aivan kuin minä - en hän - heiluttelisin lihavoidista ja aivan kuin minä olisin räjähdysten partaalla. Joka tapauksessa he nauravat - kämmeniinsä, nauravat koska asia on niin – lihakauppiaan tyhjänpuhuminen on vain typerää, eikä ansaitse muuta kuin hihitystä. Ajatus ansaitsee vähintäänkin sellaisen naurunpärskähdyksen, että tekohampaat lentävät suusta, eikö vaan? Mietitäänpä sitä - keitä tahansa juoksemassa ympäri kylää, jotka sanovat omistavansa sateen? Mutta hän ei ymmärrä: oikeastaan olen samaa mieltä hänen kanssaan. Hän on typerys kuvitellessaan, että olen sellainen. Hän ei edes ymmärrä mikä joki on.

Ja hän sanoo: jos mietitsin sitä perin pohjin - kuvittele, siis minä – maailmassa on vain sen ja sen verran vettä ja se koko määrä on jatkuvassa kiertokulussa. Ja heittäytyen opettajaksi, hän kertoo minulle tämän, pihvi tiskiinkin, käsineet pois, osoitellen käsillään ja muuta sellaista.

Niinpä, maailman luomisesta lähtien, on syytä päätellä, että maailman jokainen pienikin vesimolekyyli on tehnyt matkan Dualltista mereen ainakin kerran kuin veri, joka kiertää ihmisruumiin suonissa uudelleen ja uudelleen, hän sanoi. Hän napsautti veripisaran

leikkauspöydältä veitsensä kärjellä osoittaen vanhaa julistetta viipaloidusta naudasta ja sen sisäelimistä.

Vesi joessa: veri ruumiissa. Sen määrä sellainen ja sellainen. Hänen todistuksensa on hyvä. Mutta sen käyttö on vinoutunut. Ja hänen argumenttinsa ei ole vedenpitävä – minun pitäisi varoa kielenkäyttöäni! Hänellä ei ole vähäisintäkään käsitystä veden ja joen välisestä erosta. Jotain selittämätöntä tapahtuu veden kohdatessa veden. Myös kun veri kohtaa veren, sillä on jo nimi: perhe. Niin maailma pyörii.

”Ja jos on niin”, hän sanoo, ”että sinä omistat kaiken maailman veden! Sen kaiken, koko maailmassa, huomaatko! Se tarkoittaa, että *jos* omistat lainkaan kerran Deessä ollutta vettä.”

Siinä sitä ollaan. Vesi. Ja vesi *Deessä*. Kaksi aivan eri asiaa. No niin, hän vastasi omaan kysymykseensä ja olisipa edes kuunnellut. Jossakin alitajunnassa, hän tiesi kyllä, että tarvitset jotain

muuta veden lisäksi Dee-joen luomiseen. Mutta hän oli varsin tyytyväinen itseensä voidessaan sivuuttaa asian: intoilijan, joka todella uskoo siihen, mihin hänen oletetaan uskovan. Sellainen poika, joka laittaisi kätensä tuleen, jos joku kehottaisi kertoen, että ei hätää, vaikka pieni osa hänen aivoistaan sanoisi toisin.

Hän ei todellakaan pidä siitä, että olen kieltänyt hänen kalastamisensa, monta kertaa, siinä kaikki. Mutta minulla on täysi oikeus kieltää se keneltä tahansa haluan, aivan kuin pubin isäntä tekee. Enkä pidä hänen ulkonäöstään.

Lihakauppias on paketoinut pihvini. ”Pihvi jollekulle,” hän sanoi, ja läimäytti sen lasitiskille ja katsoi minuun. ”Kuten sanoin, Owens. Ei mitään *järkeä*”.

Llanin koulussa oli pääsalissa kellon yläpuolella laatta, jossa oli sananlasku: *gorau arf, arf dysg*. Jos haluat tarttua aseisiin, ymmärrät kai, että on parasta hankkia sivistystä. Jos pystyt omaksumaan tuon pienen tosiasian, kaikki muu on itsestään selvää. Sinun on yritettävä, jatkettava yrittämistä, vaikka oppiminen on pohjaton kuilu. Eivätkä kaikki menneet edes

Llanin kouluun. Ja jopa he, jotka menivät, sanoivat, "Entä sitten?" *Entä sitten!* He uskovat jumalaansa ja maahansa; he eivät kyseenalaista mitään mistään.

Entä minä? Minun on otettava harteilleni vastuu joesta kaiken tämän keskellä. Ei kannata välittää lihakauppiaan sarkastisesta, "Kyllä, kyllästä!" tai kuka tahansa haastaakin minut – kaikki – en saa joutua paniikkiin. Tai ainakin minun täytyy yrittää olla joutumatta. On moraalitonta sanoa, "Minä omistan sen"? Minä *todella* omistan sen. Toisilla ihmisillä on isot autot, he lähtevät eksoottisille lomamatkoille tai – no, en minä tiedä – heidän vaatteensa näyttävät upouusilta joka

päivä. Ja minulla on jokeni. Olen pahoillani, jos siitä kiinni pitäminen on ruma asia tai kuulostaa – kuinka he sanovatkaan? – materialistiselta – kapitalistiselta.

Jos pakotatte minut olemaan täysin rehellinen, minun on sanottava, että en tee tästä numeroa vain velvollisuudesta. Minä *omistan* sen, niinpä minun olisi annettava omistaa se. Vähemmistäkin

asioista käräjöidään näinä aikoina. Reilun tuuman maakappaleen siirtymistä pensasaidan molemmin puolin tai sellaista. Niinpä ei ole ihme, että minä soimaan ketä tahansa, joka sanoo, "Ei, sinä et omista tuota jumalaista jokea,"? Jotakin, joka on arvokkaampaa kuin raha, jotakin, joka on kiistelyn arvoista?

Mutta joillekin ihmisille on mahdotonta kertoa. Ymmärrättehän, että olen saanut tarpeekseni tästä tyllystä maailmasta?

Ja joka tapauksessa, tuona päivänä Edin kaupassa, minä annoin periksi. Annan periksi, astun askelen taaksepäin ja upotan oikean jalan kumisaappaani kananmunalaatikkoon – niinpä, vain hänen kaltaisensa lihakauppias pinoisi heiveröiset munalaatikat lattialle! Ja niin minä lähdin, ilman pihviäni; kävelin kaikkien tilaustaan odottavien ihmisten ohi ja vihasin jok'ikistä heistä. Heitä ja heidän muovikassejaan ja ostoskärryjään ja korejaan hakkaamassa polvilleni ja minä tahtomassa pois sieltä kantapää kananmunasotkussa. Ja ajoin tieheni.

Järkeä! Juuri sitä he tarvitsevat, mikäli laki sinänsä ei riitä heille.

Vuosia sitten juttelin erään asianajajan kanssa, koska en enää voinut välttää sen kaltaista keskustelua. Hän pyysi minua istumaan hetkeksi ja antoi minulle aimo kupillisen teetä – reilu peli – asianajaja, joka haukkui asianajajia, kutsui heitä ”apinoiviksi lampaanpäiksi” – sellaisesta on tykättävä – ja miehestä, joka pitää solmiota vain koska ei voi pakoilla sen pitämistä. Tuomioistuimessa ja kappelissa kuten kuka tahansa. Niinpä sovin tapaamisesta hänen toimistossaan ja hän vei minut suoraan pikkuruiseen neuvotteluhuoneeseen, joka ei ollut juuri pubin vessaa suurempi. Hän laitto molemmat kätensä pöydälle ja voitteko kuvitella mitä hän sanoi?

”George Owens, olet nyt hankalalla tiellä; todella hankalalla, todella. Ja ainoa asia, missä voin neuvoa sinua, asianajajana, on, että et saisi koskaan sekoittaa lakia oikeuteen.”

Hän nojautui taaksepäin tuolissaan ja siinä kaikki. Hän ei veloittanut minulta pennyäkään. Mietittyäni asiaa tarkemmin, olen varma, että tunsin myös hänen isänsä. Llangynogin poikia. Hyvästä perheestä.

Sen jälkeen, pikku hiljaa, perustin kortiston ja aloin keräämään tosiasioita. Toisia, lakiin liittyviä ja toisia sen ulkopuolelta. Nyt se on jo lihava kortisto, tuon puolivillaisen lihakauppiaan otsan levyinen.

Minä esitän heille todistusaineiston. Ja vaikka kukaan ei kuuntelekaan nyt, niin eräänä päivänä, kun minua ei enää ole, tämä kortisto jää jälkeeni. Ja olen havainnut asioita, joita ei uskoisi olevankaan, jos ei ole nähnyt niitä. Se on keltainen. Ja se on salaisessa laatikossa tammisessa keittiökaapissa. Siihen pääsee käsiksi vasemmalla olevan neliömäisen laatikon kautta. Esimerkiksi Sydneyn artikkeli löytyy otsikon ” Veden ja maan henkilöitymä” alta.

Toistan itsekseni asianajajan sanoja tehdäkseni maailmasta paremman paikan. Helvettiin ihmiset pienine elämineen, jokainen tuosta kaupasta ja kaikkialta, missä ihmiset eivät kuuntele.

Ja kuvittelepa mitä? Rouva Mikätahansa Hänen Nimensä Onkaan tuli luokseni myöhemmin pihvini kanssa, ja no niin, olin pahoillani oltuani niin suuttunut häneen vähän aikaisemmin, varsinkin, kun hän oli tullut tätä kautta. Vaikuttaa siltä, että hän on Sarnaun naisia. Olen nähnyt hänet ennenkin. Mutta en kuolemaksenikaan muista millä kohtaa hän seiso

kaupassa. Ja hänen täytyi tietää kuka minä olen tai ainakin kuinka saada minut käsiinsä.

Niin saattaa käydä, jos omistat

joen ja olet käytännöllisesti katsoen vanhin kaikista mailien sisällä. Minunlaisiani on vain yksi, kun taas uusia vauvoja syntyy kaikkialle koko ajan.

Hän jopa maksoi pihvini, Rouva – tuo nainen. Kieltäytyen ottamasta pennyäkään tai edes teekupposta siitä hyvästä. Hänen ei olisi tarvinnut, eihän? Hänhän oli yksi niistä, jotka nauroivat minulle. Niinpä laitoin kattilan liedelle laittaakseni teetä meille kahdelle - halusi hän tai ei, teetä hänen piti saaman. Kerroin hänelle tällaisista riidoista. Että en voi sille mitään. Niitä sattuu, vaikka lakikin olisi puolellani. Yritin selittää keskiaikaista Hywel Dda lakia hänelle, siis että kaikki on päivänselvää tämän lain mukaan niissä kirjoissa. Mutta sanoessani "Hywel Dda" hänelle, se oli yhtä hyvä juttu kuin jos olisin sanonut "Bin Laden" jollekulle kuusikymmenluvulla. Ei hajuakaan. Ja hän lähti ennen kuin tee oli valmista.

Ei ole mitään pahempaa kuin nauttia kupillisesta teetä kylmässä talossa ja tiedostaa omat epäonnistumisensa. Tiedättehän, olen inhottava, ollessani sen oloinen. Ihmiset eivät uskaltaisi kohdata minua tuolla tienpätkällä Balasta kotiin. Kerran olin tappaa isäni ajaessani nopeammin kuin paska lentää lapiosta osuessani toiseen autoon päistikkaa keskellä tietä. Hyi, häpeäisin. Jokin oli käynyt hermoilleni jo siihen aikaan, siitä ei ole epäilystäkään, sekoittaen pääni sanomalla, etten omista Deetä. Luoja kiitos jarruista. Tiedän aivan hyvin, että olen syyllinen, että olen aika villi tien päällä. Mutta älkää kertoko kenellekään, juuri nyt, sillä lyön vaikka vetoa, että ennen kuin ehditte sanoa Tony Blair, niin joku sanoo, että olen liian vanha, enkä ole oikein kunnossa. On olemassa vaara, tiedättehän, todellinen vaara, että he ottavat minulta ajokortin pois. Mitä minä silloin tekisin?

***

Käännös suomeksi kirjailijan englanniksi kääntämästä tekstistä: Vesa Lahti 2010

Translation into Finnish by Vesa Lahti from the English translation by the author 2010

This sample translation was done on occasion of the **HALMA grant** of the author **Siân Melangell Dafydd** in August/September 2010.

The original "Y Trydydd Peth" was translated by **Siân Melangell Dafydd** from Welsh into English.

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu